

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

De Personis Ecclesiasticis, Earumque statu, Dignitate, munere, &
Immunitate

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 6. De Primicerio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61816](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61816)

partes capit. Alicubi simul Officialis munere fungitur & causas matrimoniales iudicat & delinquentes in eo genere punit. *V. Statuta Synodalia Bambergensis ecclesia an. 1491. publicata. Item Eystetensia an. 1488. edita, in quibus pag. 8. §. Quod parochiales. Vfurarum & Decimarum cognitio & iudicium Officiali tribuitur. Insuper de Decanis ruralibus ibidem præcipitur, ut initio receptionis suæ iurent, vel promittant obedientiam & fidelitatem episcopo, observationem statutorum Synodaliū ac consuetudinū: curam denique & vigilantiam ut subiecti illis plebani vitam instituant ordini & statui suo conformem. De hisce ruralibus Decanis *V. Mosconium l. 1. Par. 116. 13. Director. eccles. Frangipanii pag. 192. Anton. Cucchum l. 1. tit. 17. ci. fin.**

§. VI.

De Primicerio, seu Cantore.

Primicerius generatim loquendo, dicitur ille, qui in quocunque ordine primum locum tenet. *In Novella Const. 8. sæpe nominatur Notariorum primicerius, id est, primus Notarius. Item primicerius fabricæ l. 2. C. De fabriensibus l. 11. Primicerius domesticorum, protectorū, equitum l. 2. & l. ult. C. De domest. & protect. Primicerius mensorum l. 1. C. de mens. scrib. l. 12. Primicerius in officio praefectorum pratorio apud Veget. l. 2. c. 21. Primicerius exceptorum, Primicerius Singulariorum, Augustalium, Seriniorum, deputatorum, Sacri cubiculi, legionum, defensorum. Dicitur etiam primicerius Cardinalium. Primicerio proximus vocabatur Secundicerius, huic proximus Tertiockerius, & sic*

deinceps. *Luitprandus de reb. per Europam gestis. Prateus in Lex. Anton. Cucchus l. 1. Inst. tit. 18.*

II. In libro Romani ordinis, ut refertur *tit. 25. l. 1. Decretalium* Primicerius idem cum Cantorum præside numeratur, cuius officium sit lectiones Diaconis tradere, illis in docendo præesse. Alicubi eundem esse cum Magistro cærimoniarum tradit *Mosconius l. 1. Pa. 1. c. 16.* Sic nuncupari volunt, quod in cerâ, seu tabellâ ceratâ psallentium primo loco signatus esset. Originem seu institutionem inde fluxisse, quod olim in Ecclesia Cathedrali Cantorum schola esset, qui horarias preces & officiū divinum cantando celebrarent. Illi scholæ qui præerat Primicerius seu primus cantor audiebat. *Barb. de Canon. c. 9. Reginald. l. 30. Tract. 3. c. 3. n. 50.*

III. Munus primicerij à jure præscriptum est, docere Diaconos, & alios Clericos cantandi formam, eis lectiones pro matutino assignare, modum canendi in choro pro solemnitate, & tempore ordinare *c. un. de off. primicerii*: ex quo aliqui cum Reginaldo colligunt, clericos ad cantum destinatos lectione sacrorum librorum & optimis moribus à Primicerio imbuendos esse: quod verum puto, si limitatè intelligatur, quantum videlicet canendi disciplina, & chori decentia exigit. Plenius ita describit *Valenzuel apud Barb. Primicerii ministerium ad cælestes laudes, & cultus divini augmentum ordinatur, & ipsi incumbit regimen omnium divinorum officiorum intra, & extra chorum, in quibus ipsi etiam Decano præest. Ipse acolathos & reliquos ecclesiæ inferioris gradus ministros ad divina dirigit officia, canendi, & legendi hymnos, psalmodiana*

modiam prævidet, atque instruit: psallendi, & orandi modum ipse committit, silentium indicit, risus cohibet, & colloquia: curat etiam, ne quis in psallendo nimium festinet, vel tardet, ne versus alter ante alterius finem inchoetur: ipse cappas & sceptrum partitur, aliaque id genus exequitur. *Azor II. l. 3. cap. 22. Navar. in c. si quando de Reser. Exceptione 1. n. 3.*

IV. Absente Archidiacono, ubi moris, eius loco ordinat, quæ ad sacra pertinent: clericorum delicta punit, quos emendare non potest, eorum excessus ad episcopum defert. Substitutum habere potest, qui Succentor appellari solet. Hic in Germaniâ nostrâ pondus diei, & æstum porta pro quo Cantor seu Primicerius præbendam, & fructus habet. *Ostiens. in sum. h. t. Barb. de Canonis pag. 46. Vallens l. 1. Tit. 25.*

V. Virum dignitas sit, merito dubitari potest. Iurisdicção sanè, quam habet, non videtur excedere didascalici & directoris munus, qui pueros informat, & castigat. Nihilominus dignitatem esse, & quidem de primariis unam saltem in Hispaniâ, si non juris dispositione, saltem ex consuetudine affirmat *Valenzul. apud Barbosam c. 9. n. 13. Card. Tuschus concl. 650. Azor II. l. 3. c. 16. q. 3.* dignitate præditum esse, ubique locorum asserit *Manriquez quest. 30. num. 3.* In aliquibus ecclesijs fuisse dignitatem Greg. Tholos. refert. *l. 2. tit. 9. num. 5. allegans c. cum accessissent. de constitutionib. ubi Capituli Tullensis communi consensu statutum allegatur, ne in posterum Primiceriatus dignitas in ecclesia sua sit. Quod statutum ab Innocentio III approbatur. Adde, quod in Ecclesia Archiepiscopali Moguntina Cantor seu*

Primicerius inter solennia Missarum infusa utitur, quod illi privilegium cum Præposito & Decano commune. *Nic. Serarius l. 1. hist. Mog. c. 18. V. Layman. l. 4. Tr. 2. c. 4. n. 4.* Unde colligitur memoria dignum esse illud, quod Canisius indicat *l. 2. Institut. c. 21. c. fin.* Dignitatum ecclesiasticarum nomina aliter atque aliter usurpari pro varietate locorum, & consuetudinum; à quibus nihil mirum est, si legibus scriptis & juri communi derogetur. *l. de quib. ff. De leg. c. ult. eod. V. quæ diximus in Prolegom. §. 9. n. 15.*

§. VII.

De Thesaurario & Custode.

I. Thesaurius Cimeliarcha nominatur à Iustiniano in *l. ult. §. ult. c. de bo. aucto Ind. possid.* id est, rerum pretiosarum cultos, seu asservator: propter quam rerum sacrarum custodiam olim Thesaurarius nullam dignitatem, neque beneficium, sed officium duntaxat ecclesiasticum habebat, teste *Rebuffo in Praxi benef. 11. Saculare beneficium quotuplex num. 9.* At progressu temporis ex consuetudine, & omnium ferè ecclesiarum statutis inter dignitates numerari cœpit. *Abb. in c. de multa nn. 23. V. secus de præbend.* Alicubi saccularium dici affirmat *Azor l. 3. cap. 16. Q. 5.* à parvo sacco, quem deferret ad pecuniam inibi reponendam. *Moscon. l. 1. par. 1. cap. 16.* Quomodo à quæstore, seu Camerlengo differat, non est arduum discernere. *V. Anto. Peregrin. de iure fisci. l. 6. tit. 3.*

II. Esse dignitatem aliqui apud *Barbosam pag. 44.* probant. Primò ex collationibus tam Apostolica, quam ordinaria aucto-

M ritate